

**Recomandarea CM/Rec(2010)1
Comitetului de Miniștri către statele membre
cu privire la Regulile de Probațiune ale Consiliului Europei**

*(Adoptată de către Comitetul de Miniștri la 20 ianuarie 2010
la cea de-a 1075 adunare a Vice-miniștrilor)*

Comitetul de Miniștri, conform prevederilor Articolului 15.b al Statutului Consiliului Europei,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a atinge o unitate mai mare între membrii săi, în particular, prin armonizarea legilor în chestiuni de interes comun;

Considerând că scopul probațiunii este de a contribui la un proces corect de justiție penală, precum și la siguranța publică prin prevenirea și reducerea comiterii infracțiunilor;

Considerând că agențiile de probațiune sunt unele dintre cele mai importante agenții de justiție și că activitatea lor are un impact asupra reducerii populației din închisori;

În legătură cu:

- Declarația și Planul de Acțiuni adoptat de cel de al treilea Summit al șefilor de stat și de guvern al Consiliului Europei (Varșovia, 16-17 mai 2005), în special, privind securitatea cetățenilor;
- Rezoluția nr. 2 (alineatul 19) adoptată de Conferința 26 a Miniștrilor europeni de justiție (Helsinki, 7-8 aprilie 2005);

Luând în considerație:

- Convenția Europeană pentru Protecția Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului (ETS Nr. 5);
- Convenția Europeană privind supravegherea persoanelor condamnate sau liberate condiționat (ETS Nr. 51);
- Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor represive (ETS Nr. 70);
- Recomandarea nr. R (92) 16 privind normele europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare;
- Recomandarea nr. R (97) 12 privind personalul implicat în aplicarea sancțiunilor și măsurilor;
- Recomandarea nr. R (99) 19 privind medierea în materie penală;
- Recomandarea nr R (99) 22 privind suprapopularea în închisori și inflația populației încarcerate;
- Recomandarea Rec(2000)22 privind perfecționarea implementării normelor europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare;
- Recomandarea Rec(2003) 22 privind liberarea condiționată (eliberare din închisoare condiționată de o conduită ireproșabilă);
- Recomandarea Rec(2003) 23 privind managementul de către administrația penitenciară a condamnaților pe viață și celor pe termen lung;
- Recomandarea Rec(2006) 2 privind regulile penitenciare europene;
- Recomandarea Rec(2006)8 privind asistența acordată victimelor crimelor; și
- Recomandarea Rec(2006) 13 privind cercetarea în stare de arest preventiv, condițiile de desfășurare și măsurile de protecție împotriva abuzului;

Luând în considerație, de asemenea:

- Regulile Standard Minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokyo),

Recomandă ca guvernele statelor membre:

- să se ghideze în legislația, politicile și practica lor de norme ce se conțin în anexele la această recomandare;
- să asigure faptul că această recomandare și comentariile aferente sunt traduse și diseminate cât mai larg posibil și, mai ales, autorităților judiciare, agențiilor de probațiune, serviciilor penitenciare, precum și mass media și publicului larg.

Anexa I la Recomandarea CM/Rec(2010)1

Partea I: Domeniu, aplicare, definiții și principii de bază

Domeniu și aplicare

Aceste reguli ghidează stabilirea și funcționarea corectă a agențiilor de probațiune. Aceste reguli se aplică, de asemenea, și altor organizații în îndeplinirea de către acestea a sarcinilor prevăzute de aceste norme, inclusiv altor organizații de stat, neguvernamentale și comerciale.

Nici o parte componentă a acestor norme nu va fi interpretată ca o piedică la aplicarea documentelor și standardelor internaționale relevante cu privire la drepturile omului, care sunt mai potrivite pentru aplicare față de delictenți.

Aceste norme trebuie să fie citite împreună cu Recomandarea nr. R (92) 16 privind normele europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare.

În plus, aceste norme completează prevederile relevante ale Recomandării nr. R (97) 12 privind personalul implicat în aplicarea sancțiunilor și măsurilor, Recomandarea nr. R (99) 19 privind medierea în materie penală, Recomandarea Rec(2000) 22 privind perfecționarea implementării normelor europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare, Recomandarea Rec(2003) 22 privind liberarea condiționată, Recomandarea Rec(2003) 23 privind managementul de către administrația penitenciară a condamnaților pe viață și celor pe termen lung, Recomandarea Rec(2006) 2 privind regulile penitenciare europene, Recomandarea Rec(2006) 8 privind asistența acordată victimelor crimelor și Recomandarea Rec(2006) 13 privind cercetarea în stare de arest preventiv, condițiile de desfășurare și măsurile de protecție împotriva abuzului, și urmează să fie citite împreună cu acestea.

Definiții

Probațiune: se referă la implementarea în comunitate a sancțiunilor și măsurilor definite de lege și impuse unui delictent. Aceasta include un șir de activități și intervenții, care implică supraveghere, îndrumare și asistență ce are ca scop incluziunea socială a delictentului, precum și contribuirea la siguranța comunității.

Agencie de probațiune: semnifică orice organ desemnat prin lege să implementeze sarcinile și responsabilitățile de mai sus. În dependență de sistemul național, activitatea unei agenții de probațiune poate include și furnizarea de informații și sfaturi autorităților judiciare și altor autorități cu drept decizional pentru a le ajuta să ia decizii informate și juste; oferirea de îndrumări și suport delictenților, care se află în detenție pentru a pregăti eliberarea și stabilirea lor în comunitate; monitorizarea și acordarea asistenței persoanelor, care sunt eliberate înainte de termen; intervenții de consolidare a justiției; și acordarea asistenței victimelor crimelor.

Sancțiuni și măsuri comunitare: semnifică sancțiunile și măsurile, care mențin delictenții în comunitate și implică unele restricții pentru libertatea lor prin impunerea anumitor condiții și/sau obligații. Termenul desemnează orice sancțiune impusă de o autoritate judiciară sau administrativă și orice măsură luată înainte sau în locul unei decizii cu privire la o sancțiune, precum și modalitățile de aplicare a sentinței de privațiune de libertate în afara unei închisori.

Ținere sub observație: semnifică procesul de reintegrare a unui delictent, pe bază de voluntariat și după eliberarea finală din detenție, în comunitatea de origine în mod constructiv, planificat și supravegheat. În aceste reguli, termenul se distinge de termenul „restabilire”, care se referă la implicarea statutară după eliberare.

Principii de bază

1. Agențiile de probațiune vor încerca să reducă comiterea repetată a infracțiunilor prin stabilirea unor relații pozitive cu delicvenții pentru a-i supraveghea (și a-i controla, acolo unde va fi necesar), îndruma și asista și a le promova incluziunea socială reușită. Astfel, probațiunea contribuie la siguranța comunității și administrarea corectă a justiției.
2. Agențiile de probațiune vor respecta drepturile omului pe care le au delicvenții. Toate intervențiile lor vor ține cont de demnitatea, sănătatea, siguranța și bunăstarea delicvenților.
3. În toate cazurile în care agențiile de probațiune se confruntă cu chestiuni legate de victimele crimelor, ele vor respecta drepturile și necesitățile acestora.
4. Agențiile de probațiune vor lua în considerație caracteristicile individuale, circumstanțele și necesitățile delicvenților pentru a asigura faptul că fiecare caz este gestionat corect și echitabil. Intervențiile agențiilor de probațiune vor fi realizate fără discriminare bazată pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, dizabilitate, orientare sexuală, convingeri politice sau de altă natură, origine națională sau socială, asociere cu un grup etnic minoritar, proprietate, naștere sau alt statut.
5. La implementarea oricărei sancțiuni sau măsuri, agențiile de probațiune nu vor impune nici o povară sau restricție a drepturilor delicventului mai mare decât cea prevăzută prin decizie judiciară sau administrativă și impusă în fiecare caz individual de gravitatea infracțiunii sau de riscurile evaluate corect de repetare a infracțiunii.
6. Pe cât va fi posibil, agențiile de probațiune vor cere consimțământul informat și cooperarea delicvenților în privința intervențiilor, care îi afectează.
7. Orice intervenție înainte de stabilirea definitivă a vinei va implica consimțământul informat al delicvenților și nu va prejudicia prezumția de nevinovăție.
8. Agențiile de probațiune, sarcinile și responsabilitățile lor, precum și relațiile lor cu autoritățile publice și alte organe, vor fi definite de legislația națională.
9. Probațiunea va rămâne în continuare responsabilitatea autorităților publice, chiar și în cazul când serviciile sunt furnizate de alte agenții sau voluntari.
10. Agențiilor de probațiune le va fi acordat statutul și recunoașterea potrivită și vor fi dotate în modul corespunzător.
11. Autoritățile cu drept decizional vor face uz, acolo unde va fi cazul, de îndrumările profesionale și experiența agențiilor de probațiune pentru a reduce infracțiunile repetate și a promova alternativele privării de libertate.
12. Agențiile de probațiune vor lucra în parteneriat cu alte organizații publice sau private și cu comunitățile locale pentru a promova incluziunea socială a delicvenților. Activitatea coordonată și complementară inter-disciplinară și între agenții este necesară pentru a satisface necesitățile adesea complexe ale delicvenților și pentru a consolida siguranța comunității.
13. Toate activitățile și intervențiile realizate de agențiile de probațiune vor respecta cele mai înalte standarde etice și profesionale, naționale și internaționale.
14. Vor exista proceduri accesibile, imparțiale și eficiente de depunere a plângerilor în privința serviciului de probațiune.
15. Agențiile de probațiune vor fi obiectul inspecțiilor sistematice ale guvernului și/sau al monitorizării independente.
16. Autoritățile competente vor spori eficiența activității de probațiune prin încurajarea cercetării, care va fi folosită pentru a ghida politicile și practicile de probațiune.

17. Autoritățile competente și agențiile de probațiune vor informa mass media și publicul larg despre activitatea agențiilor de probațiune pentru a încuraja o înțelegere mai bună a rolului și valorii lor în societate.

Partea II: Organizare și personal

Organizare

18. Structura, statutul și resursele agențiilor de probațiune vor corespunde volumului sarcinilor și responsabilităților care le sunt atribuite și vor reflecta importanța serviciului public pe care îl implementează.

19. Indiferent de faptul dacă serviciile de probațiune sunt prestate de organizații publice sau private, agențiile vor activa în conformitate cu instrucțiunile și regulile oficiale elaborate de autoritățile competente.

20. Orice agenție privată, care prestează servicii de probațiune delicvenților, va fi aprobată de către autoritățile competente în conformitate cu legislația națională.

Personal

21. Agențiile de probațiune vor activa într-un mod prin care să câștige respectul altor organe de justiție și al societății civile pentru statutul și activitatea personalului de probațiune. Autoritățile competente vor depune toate eforturile pentru a facilita atingerea acestui scop prin furnizarea resurselor potrivite, selectarea și recrutarea focalizată, remunerarea adecvată a angajaților și managementul bun.

22. Personalul va fi recrutat și selectat în corespundere cu criteriile aprobate, care vor pune accent pe necesitatea de integritate, umanitate, capacitate profesională și corespundere personală față de munca complexă pe care trebuie să o realizeze.

23. Toți angajații vor avea acces la instruirea și formarea potrivită pentru rolul și nivelul lor de responsabilități profesionale.

24. Instruirea inițială va fi oferită tuturor angajaților și va fi orientată spre formarea competențelor, cunoștințelor și valorilor relevante. Angajații vor fi evaluați într-un mod recunoscut și vor fi acordate calificări, care vor confirma nivelul atins al competenței.

25. De-a lungul carierei lor, toți angajații își vor menține și îmbunătăți cunoștințele și abilitățile prin intermediul formării în paralel cu serviciul și oportunitățile de dezvoltare ce le vor fi oferite.

26. Angajații vor fi instruiți și împuterniciți să facă uz de discreție în limitele legii, eticii, politicii organizaționale, standardelor metodologice actualizate și codului de conduită.

27. Angajații care lucrează sau urmează să lucreze cu delicvenții, care au comis anumite infracțiuni specifice vor beneficia de instruirea specializată potrivită.

28. Instruirea va ține cont de delicvenți și, acolo unde va fi cazul, de victimele care pot fi deosebit de vulnerabile sau pot avea necesități distincte.

29. Personalul de probațiune va fi suficient de numeros pentru a-și realiza eficient activitatea. Anumiți lucrători vor avea un număr de cazuri, care le va permite să supravegheze, îndrume și asiste delicvenții în mod eficient și uman și, acolo unde va fi cazul, să lucreze cu familiile lor și, dacă va fi necesar, cu victimele. În cazurile în care cererea va fi excesivă, administrația va avea responsabilitatea de a căuta soluții și a instrui personalul referitor la prioritizarea sarcinilor.

30. Administrația va asigura calitatea activității de probațiune prin conducere, îndrumare, supraveghere și motivare a personalului. Angajații vor fi responsabili pentru munca lor.

31. Administrația va depune toate eforturile pentru a dezvolta și menține relații solide de lucru și contacte bune cu alte agenții și parteneri, voluntari, autorități publice, mass media și cu publicul larg.

32. Vor exista aranjamente de consultare de către administrație a întregului personal pe marginea unor chestiuni de ordin general referitor la activitatea lor profesională și condițiile aferente de angajare.

33. Remunerarea angajaților, beneficiile și condițiile de angajare vor reflecta statutul profesiei lor și vor fi adecvate naturii complicate a activității lor pentru a atrage și menține lucrătorii potriviți.

34. Voluntarii pot fi implicați în anumite aspecte ale activității de probațiune. Ei vor fi selectați, susținuți și dotați cu resursele necesare în modul potrivit.

Partea III

Responsabilitatea și relațiile cu alte agenții

35. În conformitate cu legislația națională, agențiile de probațiune vor face legătura și vor furniza informație autorităților judiciare și, unde va fi cazul, altor autorități competente. Acest lucru va include, informație cu privire la impactul posibil al privațiunii de libertate și la fezabilitatea sancțiunilor și măsurilor neprivative de libertate, în general și în cazuri concrete.

36. Agențiile de probațiune vor prezenta sistematic rapoarte generale și informație de feedback cu privire la activitatea lor autorităților competente.

37. Agențiile de probațiune vor lucra în cooperare cu alte agenții din sistemul de justiție, cu agențiile de sprijin și cu societatea civilă pentru a-și implementa sarcinile și obligațiile în mod eficient.

38. Agențiile de probațiune vor încuraja și facilita agențiile de sprijin în asumarea responsabilității inerente de satisfacere a necesităților delicvenților drept membri ai societății.

39. Indiferent dacă agențiile de probațiune și serviciul penitenciar fac sau nu parte dintr-o singură organizație, ele vor lucra în strânsă cooperare pentru a contribui la o tranziție reușită de la viața în închisoare la viața în comunitate.

40. Acolo unde va fi cazul, acordurile dintre agenții vor fi aranjate cu partenerii respectivi stabilind condițiile de cooperare și asistență atât în general, cât și în legătură cu cazuri concrete.

41. Legislația națională va prevedea reguli oficiale și clare privind confidențialitatea profesională, protecția datelor și schimbul de informații, care vor fi specificate de fiecare dată când vor fi create astfel de parteneriate.

Partea IV

Activitatea de probațiune

Rapoartele pre-sentință

42. În dependență de sistemul juridic național, agențiile de probațiune pot pregăti rapoarte pre-sentință în privința anumitor presupuși delicvenți pentru a asista, acolo unde este cazul, autoritățile judiciare la luarea deciziilor de a porni urmărirea penală sau de a aplica anumite sancțiuni sau măsuri. În astfel de cazuri, agențiile de probațiune vor comunica sistematic cu autoritățile judiciare pe marginea circumstanțelor în care un astfel de raport poate fi util.

43. Rapoartele pre-sentință se vor baza pe informații identificate clar și, pe cât va fi posibil, vor fi verificate și actualizate pe durata procesului.

44. Presupușii delicvenți vor avea oportunitatea de a fi implicați în pregătirea raportului, iar opinia lor, dacă va fi disponibilă, va fi reflectată în raport, iar conținutul acestuia le va fi comunicat lor și/sau reprezentantului lor legal.

Alte rapoarte consultative

45. În dependență de sistemul juridic național, agențiile de probațiune pot elabora rapoartele necesare pentru deciziile ce urmează a fi luate de către autoritățile competente. Acestea vor include îndrumări în privința:

- a. fezabilității eliberării delicventului în comunitate;
- b. orice condiții speciale ce ar putea fi incluse în decizia cu privire la eliberarea delicventului;
- c. oricărei intervenții necesare pentru a pregăti delicventul pentru eliberare.

46. Delicvenții vor avea oportunitatea, acolo unde va fi cazul, de a fi implicați în pregătirea raportului, iar opinia lor, dacă va fi disponibilă, trebuie să fie reflectată în raport, iar conținutul acestuia trebuie să le fie comunicat lor și/sau reprezentantului lor legal.

Serviciul comunitar

47. Serviciul comunitar este o sancțiune sau măsură comunitară, care implică organizarea și supravegherea de către agențiile de probațiune a muncii neremunerate în folosul comunității drept reparație reală sau simbolică a prejudiciului cauzat de către un delicvent. Serviciul comunitar nu trebuie să aibă un caracter de stigmatizare, iar agențiile de probațiune vor încerca să identifice și să folosească sarcinile de lucru, care susțin dezvoltarea abilităților și incluziunea socială a delicvenților.

48. Serviciul comunitar nu va fi efectuat pentru profitul agențiilor de probațiune, angajaților acestora sau pentru profit comercial.

49. La identificarea sarcinilor potrivite, agențiile de probațiune vor lua în considerație siguranța comunității și a beneficiarilor direcți ai muncii.

50. Măsurile de precauție referitoare la sănătate și siguranță îi vor proteja în modul corespunzător pe delicvenții desemnați pentru serviciul comunitar și nu vor fi mai puțin riguroase decât cele aplicate altor lucrători.

51. Agențiile de probațiune vor dezvolta scheme de serviciu comunitar, care vor include un șir de sarcini potrivite pentru diversele competențe și necesități ale delicvenților. În special, este necesar să existe muncă potrivită disponibilă pentru delicvenții de gen feminin, delicvenții cu dizabilități, delicvenții tineri și delicvenții în vârstă.

52. Delicvenții vor fi consultați în privința tipului muncii pe care ar putea să o efectueze.

Măsuri de supraveghere

53. În conformitate cu legislația națională, agențiile de probațiune pot întreprinde supravegherea înainte, în timpul și după procedura judecătorească, precum și supravegherea în timpul eliberării condiționate pe durata unui proces, pe cauțiune, neacționarea condiționată în judecată, sentința condiționată sau suspendată și eliberarea înainte de termen.

54. Pentru a asigura corespunderea, supravegherea va ține cont de diversitatea și de necesitățile distincte ale delicvenților.

55. Supravegherea nu va fi considerată doar o sarcină de control, ci și un mijloc de îndrumare, asistare și motivare a delicvenților. Ea va fi combinată, acolo unde va fi cazul, cu alte intervenții, care pot fi realizate de către agențiile de probațiune sau alte agenții, precum instruirea, dezvoltarea competențelor, oferirea oportunităților de angajare și tratament.

Lucrul cu familia delicventului

56. Acolo unde va fi cazul și în conformitate cu legislația națională, agențiile de probațiune, direct sau prin intermediul altor agenții partenere, vor acorda sprijin, îndrumări și informații familiilor delicvenților.

Monitorizarea electronică

57. Atunci când este utilizată monitorizarea electronică ca parte a supravegherii probațiunii, ea trebuie să fie combinată cu intervențiile destinate reabilitării și susținerii abținerii de la comiterea altor infracțiuni.

58. Nivelul supravegherii tehnologice nu va fi mai mare decât este necesar într-un caz concret, luând în considerație gravitatea infracțiunii comise și riscurile aferente pentru siguranța comunității.

Mutarea cu traiul

59. Acolo unde agențiile de probațiune sunt responsabile pentru supravegherea delicvenților după eliberare, ele trebuie să lucreze în cooperare cu autoritățile închisorilor, delicvenții, familiile lor și cu comunitatea pentru a pregăti eliberarea și reintegrarea lor în societate. Ele vor stabili contacte cu serviciile competente din închisoare pentru a susține integrarea lor socială și ocupațională după eliberare.

60. Agențiile de probațiune vor beneficia de tot accesul necesar la deținuți pentru a le permite să contribuie cu pregătiri pentru eliberarea lor și planificarea mutării lor în vederea asigurării continuității asistenței prin consolidarea lucrului constructiv, care a avut loc în timpul detenției.

61. Supravegherea ce urmează după eliberarea înainte de termen va avea ca scop satisfacerea necesităților delicvenților de stabilire cu traiul, precum angajarea în câmpul muncii, găsirea unui adăpost, continuarea studiilor și pentru a asigura respectarea condițiilor de eliberare pentru a reduce riscurile comiterii repetate a infracțiunilor și cauzării prejudiciilor grave.

Ținere sub observație

62. După îndeplinirea tuturor obligațiilor de după eliberare, agențiile de probațiune pot continua, acolo unde acest lucru este permis de legislația națională, să ofere servicii post-asistență foștilor delicvenți pe bază voluntară pentru a-i ajuta să ducă în continuare un mod de viață în armonie cu legislația.

Lucrul de probațiune cu delicvenții care sunt cetățeni străini și cu cetățenii țării, care au fost sancționați peste hotare

63. Agențiile de probațiune vor presta servicii accesibile pentru delicvenții de naționalitate străină, în special, în privința supravegherii comunitare și stabilirii cu traiul.

64. La aplicarea prevederilor legale, care autorizează transferul intervențiilor de probațiune în privința delicvenților ce sunt cetățeni ai altui stat, cei din urmă vor fi informați despre drepturile lor în această privință. Pe cât este posibil, va fi stabilită și menținută cooperare strânsă continuă cu agențiile de probațiune relevante din țara lor de origine pentru a facilita aranjamentele necesare de supraveghere a întoarcerii delicvenților în țara lor.

65. Agențiile de probațiune vor încerca, cu consimțământul autorităților naționale, să faciliteze contactul continuu și susținerea cetățenilor țării sancționați peste hotare, care le vor fi cunoscuți și să-i încurajeze să utilizeze agențiile relevante de sprijin la întoarcerea lor.

Partea V

Procesul de supraveghere

Evaluare

66. Atunci când este necesar, înainte și în timpul supravegherii, va fi efectuată o evaluare a delicvenților cu o examinare sistematică și minuțioasă a cazului individual, inclusiv a riscurilor, factorilor pozitivi și necesităților, intervențiilor necesare pentru abordarea acestor necesități și reacției delicvenților la aceste intervenții.

67. Acolo unde va fi posibil, delicvenții vor putea avea o contribuție activă la evaluarea oficială. Aceasta include acordarea ponderii potrivite viziunilor și aspirațiilor personale ale delicvenților, precum și punctelor lor forte și responsabilizare pentru evitarea altor infracțiuni.

68. Delicvenții vor fi informați despre proces și despre rezultatele evaluării.

69. Evaluarea este un proces continuu, iar corectitudinea și relevanța sa va fi revizuită cu periodicitate.

70. Evaluarea este recomandată:

- a. în momentul determinării sancțiunii sau măsurii potrivite sau atunci când este examinată îndepărtarea de la procedurile penale oficiale;
- b. la începutul unei perioade de supraveghere;
- c. atunci când au loc schimbări semnificative în viața delicvenților;
- d. atunci când este examinată o schimbare în natura sau nivelul supravegherii;
- e. la sfârșitul măsurii de supraveghere.

71. Angajații vor fi instruiți în realizarea evaluărilor în conformitate cu normele prezente. Acolo unde sistemele naționale folosesc instrumente de evaluare, angajații vor fi instruiți să înțeleagă valoarea și limitele lor potențiale și să le folosească pentru a lua decizii profesionale.

Planificare

72. Un plan de lucru pentru implementarea tuturor sancțiunilor și măsurilor va fi pregătit de către autoritățile competente și va fi inclus în dosar. Acest plan va ghida activitatea agenției de probațiune și va permite angajaților și delicvenților să evalueze progresul în atingerea obiectivelor fixate.

73. Planul de lucru va fi negociat și, pe cât va fi posibil, coordonat cu delicventul.

74. Planul se va baza pe evaluarea inițială și va stabili intervențiile ce vor fi realizate.

75. Atunci când va fi revizuită evaluarea, planul de lucru va fi revizuit după necesitate.

Intervenții

76. Scopul intervențiilor va consta în reabilitarea și abținerea de la comiterea infracțiunilor și va fi constructiv și corespunzător sancțiunii sau măsurii impuse.

77. Agențiile de probațiune vor putea utiliza o varietate de metode bazate pe o abordare interdisciplinară și cunoștințe solide ce derivă din cercetarea relevantă.

78. Delicvenții vor fi informați din timp integral despre orice intervenție propusă. Vor fi depuse toate eforturile pentru a asigura participarea lor activă în astfel de intervenții.

79. La aranjarea intervențiilor și la facerea referințelor, agențiile de probațiune vor solicita sprijinul altor agenții, acolo unde va fi cazul.

80. Indiferent de numărul de persoane, care contribuie la lucrul cu un delicvent, în fiecare caz trebuie să existe un angajat identificat responsabil al cărui sarcină va fi de a evalua și coordona planul general de lucru și a asigura contactul cu delicventul și respectarea. Acest lucru este deosebit de important în cazul când delicvenții sunt supuși mai multor intervenții sau când sunt implicate mai multe agenții.

Evaluare

81. Progresul unui anumit delicvent va fi evaluat la intervale sistematice și acest proces va influența planul de lucru pe toată durata supravegherii. Evaluarea va face parte din dosar și, atunci când va fi necesar, din raportarea ulterioară pentru autoritatea cu drept decizional.

82. Evaluarea va reflecta, de asemenea, gradul în care a fost definit și implementat planul coordonat de lucru și în ce măsură și-a atins acesta obiectivele. Agențiile de probațiune vor putea solicita de la autoritatea cu drept decizional să modifice sau să încheie supravegherea, atunci când va fi cazul.

83. Viziunea delicvenților cu privire la relevanța supravegherii va fi inclusă în evaluare.

84. La sfârșitul perioadei de supraveghere va fi efectuată o evaluare finală. Delicvenții trebuie să fie informați despre faptul că această evaluare va rămâne în dosarele lor și că acestea pot fi folosite în viitor.

Aplicare și respectare

85. Agențiile de probațiune vor asigura corespunderea activă a delicvenților cu supravegherea lor și cu toate condițiile impuse. Pentru a obține cooperarea delicvenților, ele nu se vor baza doar pe perspectiva sancțiunilor pentru nerespectare.

86. Delicvenții vor fi informați integral despre ceea ce se cere de la ei, sarcinile și responsabilitățile personalului de probațiune și consecințele nerespectării.

87. În cazul în care delicvenții nu respectă oricare din condițiile impuse, personalul de probațiune va reacționa activ și prompt. Reacția va ține cont de circumstanțele nerespectării.

Înregistrare, informare și confidențialitate

88. Toate agențiile de probațiune vor ține o evidență oficială, exactă și actualizată a activității lor. Această evidență va include detaliile personale ale persoanelor relevante pentru implementarea sancțiunii sau măsurii, evidența contactului lor cu agenția și munca depusă în privința lor. De asemenea, ele vor înregistra evaluarea, planificarea și intervenția.

89. Evidența va respecta principiile confidențialității și protecției datelor în modul stabilit în legislația națională. Informația confidențială va fi împărtășită cu alte agenții relevante numai în baza unor proceduri stricte de înmânare și folosită în scopuri clar definite.

90. Evidența este un mijloc important de asigurare a responsabilității. Datele vor fi verificate sistematic de către manageri și vor fi disponibile pentru inspecțiile și monitorizarea oficială după necesitate.

91. Agențiile de probațiune vor fi în stare de a prezenta rapoarte autorităților judiciare și altor autorități competente cu privire la munca depusă, progresul delicvenților și măsura respectării de către aceștia a procedurilor stabilite.

92. Delicvenții vor avea acces la dosarele de date ce îi vizează în măsura în care acest lucru este prevăzut în legislația națională și nu încalcă dreptul la intimitatea altora. Delicvenții vor avea dreptul să conteste conținutul acestor dosare.

Partea a VI

Alte activități ale agențiilor de probațiune

Lucrul cu victimele

93. În cazul când agențiile de probațiune prestează servicii victimelor infracțiunilor, acestea le vor ajuta să treacă peste consecințele infracțiunii comise, luând în considerație diversitatea necesităților lor.

94. Dacă este cazul, agențiile de probațiune iau legătura cu serviciile de asistență a victimelor, pentru a se asigura de faptul că necesitățile victimelor sunt satisfăcute.

95. Atunci când agențiile de probațiune țin legătura cu victimele și/sau se interesează de viziunile acestora, cele din urmă trebuie să fie informate în mod clar despre faptul că deciziile de sancționare a delicvenților sunt luate pe baza unui șir de factori și nu doar a prejudiciului cauzat unei anumite victime.

96. Chiar și în cazul în care agențiile de probațiune nu lucrează direct cu victimele, în cadrul intervențiilor vor fi respectate drepturile și necesitățile victimelor, intervențiile respective având drept scop creșterea gradului de conștientizare de către delicvenți a prejudiciului cauzat victimelor și asumarea responsabilității de către aceștia pentru astfel de prejudiciu.

Practicile de justiție restaurativă

97. În cazul în care agențiile de probațiune sunt implicate în procesele de justiție restaurativă, este necesară definirea clară și recunoașterea drepturilor și responsabilităților delicvenților, victimelor și ale comunității. Personalul de probațiune trebuie să beneficieze de instruire adecvată. Indiferent de intervenția specifică utilizată, scopul principal este reabilitarea răului cauzat.

Prevenirea criminalității

98. În cazurile prevăzute de legislația națională în elaborarea strategiilor de reducere a criminalității va fi utilizată expertiza și experiența agențiilor de probațiune. Acestea ar putea include utilizarea de intervenții comune și parteneriate.

Partea a VII-a

Procedurile de depunere a plângerilor, inspecție și monitorizare

99. Legislația națională va prevedea proceduri clare, accesibile și eficiente pentru investigarea și răspunderea la plângerile referitoare la practica de probațiune.

100. Aceste proceduri trebuie să fie echitabile și imparțiale.

101. În toate cazurile, reclamantul va fi informat în mod corespunzător despre proces și concluziile anchetei.

102. Agențiile de probațiune se vor asigura de faptul că există sisteme fiabile pentru monitorizarea și îmbunătățirea propriilor practici și că acestea respectă standardele existente.

103. Agențiile de probațiune răspund în fața autorităților competente și fac obiectul unor inspecții periodice din partea autorităților și/sau al monitorizării independente și trebuie să coopereze pe deplin cu orice astfel de controale. Constatările organelor independente de monitorizare vor fi făcute publice.

Partea a VIII-a

Cercetarea, evaluarea, lucrul cu mass-media și publicul

104. Politica și practica de probațiune trebuie să fie, pe cât este posibil, bazate pe evidență. Autoritățile trebuie să furnizeze resursele necesare pentru cercetare și evaluare riguroasă.

105. Revizuirea legilor, politicilor și practicilor existente trebuie să se bazeze pe cunoștințe științifice și cercetări solide, care întrunesc standardele recunoscute pe plan internațional.

106. Mass-media și publicului trebuie să le fie oferite în mod sistematic informații concrete despre activitatea desfășurată de către agențiile de probațiune. Acestea trebuie să fie informate cu privire la scopul și rezultatele activității, pentru a încuraja o mai bună înțelegere a rolului și valorii acestora în societate.

107. Autoritățile competente trebuie să fie încurajate să publice rapoarte periodice privind evoluțiile în domeniul probațiunii.

108. Declarațiile despre politica și practica agențiilor de probațiune vor fi puse la dispoziția altor agenții, utilizatorilor de servicii și a publicului larg, atât la nivel național, cât și la cel internațional, pentru promovarea încrederii și îmbunătățirea standardelor și practicilor de probațiune.

Anexa II la Recomandarea CM/Rec (2010) 1

Glosar al termenilor utilizați

Îngrijire post-eliberare este procesul de reintegrare a unui delicvent, pe bază voluntară și după eliberarea finală din detenție, înapoi în comunitate, într-o manieră constructivă, planificată și supravegheată. În cadrul acestor norme, termenul se deosebește de termenul "restabilire", care se referă la implicarea obligatorie după eliberarea din detenție.

Evaluare semnifică procesul de estimare a riscurilor, necesităților și a punctelor forte ale unui delicvent înainte de planificarea unei intervenții și/sau oferire de consultanță autorităților judiciare sau altor autorități competente. De asemenea, evaluarea urmărește să identifice cauzele comiterii infracțiunii și să stabilească dacă pot fi luate măsuri pentru a reduce probabilitatea de recidivă.

Asistența trebuie să fie văzută ca făcând parte integrantă din procesul de supraveghere, alături de control. Aceasta se referă la una sau mai multe dintre următoarele servicii: furnizarea de asistență pentru găsirea unei locuințe, ocuparea forței de muncă, educație, acordarea de susținere familială, etc. În cadrul unor sisteme juridice, aceasta poate fi furnizată de către agenții separate.

Plângerea se referă atât la depunerea unei cereri în fața unei autorități judiciare, cât și la apelul înaintat unui organ administrativ.

Sancțiunile și măsurile comunitare înseamnă sancțiuni și măsuri care mențin delicvenții în comunitate și implică anumite restricții asupra libertății acestora, prin impunerea unor condiții și/sau obligații. Termenul semnifică orice sancțiune impusă de către o autoritate judiciară sau administrativă, precum și orice măsură luată înainte sau în loc de o decizie asupra unei sancțiuni, precum și modalități de executare a unei pedepse cu închisoarea, în afara închisorii.

Condiții și obligații înseamnă orice cerințe care sunt parte integrantă a sancțiunii sau a măsurii impuse de către autoritatea decizională.

Controlul reprezintă activitățile limitate la confirmarea sau asigurarea faptului că orice condiții sau obligații impuse printr-o sancțiune sau măsură de reprimare sunt respectate de către autorul infracțiunii. Astfel de activități includ, de obicei, aplicarea sau amenințarea cu aplicarea unor sancțiuni sau a unor măsuri mai severe, în caz de nerespectare. Noțiunea de control este mai restrânsă decât cea de supraveghere.

Prevenire a criminalității înseamnă orice politici și practici implementate de către agențiile din cadrul sistemului de justiție penală și alte agenții competente și menite să prevină (sau, mai plauzibil, să reducă) criminalitatea.

Autoritatea decizională înseamnă o autoritate judiciară, administrativă sau altă autoritate, abilitată prin lege să impună sau să revoce o sancțiune sau o măsură comunitară sau să modifice condițiile și obligațiile în baza acesteia.

Renunțare înseamnă procesul prin care, cu sau fără intervenția agenților de justiție penală, delicvenții renunță la activitățile lor infracționale și își duc viața fără a recurge la infracțiuni, prin dezvoltarea capitalului lor uman (cum ar fi abilitățile și cunoștințele individuale) și a capitalului social (cum ar fi ocuparea forței de muncă, familia, relațiile și raporturile sociale și implicarea în societatea civilă).

Eliberarea înainte de termen cuprinde toate formele de eliberare din închisoare înainte de ispășirea deplină a pedepsei cu închisoarea, cum ar fi eliberarea provizorie, eliberarea condiționată sau grațierea condiționată.

Evaluarea reprezintă o examinare aprofundată a măsurii în care au fost atinse obiectivele stabilite. În cadrul acestui proces sunt luate decizii referitoare la acțiunile care ar trebui să fie întreprinse mai departe.

Implementarea înseamnă exercitarea aspectelor practice ale activității unei agenții de probațiune pentru asigurarea executării corecte a unei sancțiuni sau a unei măsuri comunitare.

Intervenție înseamnă orice acțiune întreprinsă pentru a supraveghea, trata, asista sau îndruma delicvenții, cu scopul de a-i distrage de la comiterea infracțiunilor în continuare și de a-i ajuta să trăiască respectând legea. Prin urmare, intervenție nu se referă la furnizarea de informații sau rapoarte scrise.

Autoritate judiciară înseamnă o instanță judecătorească, un judecător sau un procuror.

Legislație națională nu înseamnă numai legislația primară adoptată de către legislatorul național, dar de asemenea, orice alte norme și ordine obligatorii, precum și jurisprudența instanțelor și tribunalelor, în măsura în care aceste izvoare de drept sunt recunoscute de către sistemul de drept național.

Delicvent înseamnă orice persoană despre care se pretinde că a comis sau care a comis o încălcare a legii penale. În sensul prezentei recomandări și fără a aduce atingere prezumției de nevinovăție și stabilirii vinovăției în bază de decizie judecătorească, termenul de "delicvent" va fi înțeles ca incluzând orice persoană care se confruntă cu urmărirea penală.

Supravegherea post-eliberare înseamnă supravegherea în timpul perioadei de eliberare înainte de termen.

Probațiunea se referă la punerea în aplicare în comunitate a sancțiunilor și măsurilor definite de lege și impuse unui delicvent. Aceasta include o serie de activități și intervenții care implică supravegherea, îndrumarea și asistența în scopul incluziunii sociale a unui delicvent, precum și pentru contribuirea la siguranța comunității.

Agencia de probațiune înseamnă orice organ desemnat prin lege pentru punerea în aplicare a sarcinilor și responsabilităților de mai sus. În funcție de sistemul național, activitatea unei agenții de probațiune poate include, de asemenea, oferirea de informații și consiliere autorităților judiciare și altor autorități decizionale, pentru a le ajuta să ia decizii informate și corecte; oferirea de îndrumare și sprijin pentru delicvenți în timpul detenției acestora, cu scopul de a pregăti eliberarea și restabilirea acestora; monitorizare și asistență oferită persoanelor care sunt eliberate anticipat; intervenții de justiție restaurativă și oferirea de asistență victimelor infracțiunilor.

Reabilitarea este un concept larg, care denotă o varietate largă de intervenții având ca scop promovarea renunțării la comportament infracțional și a întoarcerea unui delicvent la statutul de persoană de bună credință (care respectă legea).

Restabilirea începe în timpul perioadei de detenție. Aceasta reprezintă procesul de reintegrare a deținutului înapoi în comunitate, într-un mod pozitiv și gestionat. În cadrul acestor norme, reintegrarea se referă la perioada de supraveghere după ce delicventul a părăsit închisoarea, dar încă mai are anumite obligații legale - de exemplu, o perioadă de eliberare condiționată. Este necesar de a distinge reintegrarea de "îngrijire post-eliberare".

Justiția restaurativă include abordări și programe la baza cărora stau mai multe ipoteze: *a.* că măsura de răspuns la crimă trebuie să repare cât mai mult posibil prejudiciul suferit de victimă; *b.* că delicvenții ar trebui să fie determinați să înțeleagă că comportamentul lor nu este acceptabil și că a avut unele consecințe reale pentru victimă și comunitate; *c.* că delicvenții pot și trebuie să accepte responsabilitatea pentru acțiunile lor; *d.* că victimele trebuie să aibă posibilitatea de a-și exprima necesitățile și de a participa la determinarea celui mai bun mod pentru delicvent de a repara prejudiciul, și *e.* că comunitatea este responsabilă să contribuie la acest proces.

Supraveghere se referă atât la activitățile de asistență desfășurate de către sau în numele unei autorități de implementare, care sunt destinate să mențină delicventul în comunitate, cât și la acțiunile întreprinse pentru a asigura faptul că delicventul îndeplinește toate condițiile sau obligațiile impuse, inclusiv de control, în cazurile în care este necesar. Supravegherea poate fi obligatorie sau facultativă (la cererea contravenientului).

Victimă înseamnă o persoană fizică care a suferit un prejudiciu, inclusiv leziuni fizice sau vătămări mentale, suferință morală sau pierdere economică, cauzată de acțiuni sau omisiuni care încalcă dreptul penal. Termenul de "victimă" include, de asemenea, acolo unde este cazul, rudele apropiate sau persoanele aflate la întreținerea victimei directe.

Voluntar înseamnă o persoană care desfășoară activități de probațiune, care nu este plătit pentru activitatea respectivă. Acest lucru nu exclude plata unei sume mici de bani voluntarilor, pentru a acoperi cheltuielile de activitate ale acestora.